

Stöd länets natur - bli naturvårdare!

Kom ihåg:

- ha kläder efter väder.
- ta med matsäck.
- ta reda på mer info hos arrangören.

Guideprogram

juli-december 2020

Små under och stora upplevelser, närmare än du tror!

Programmet är sammanställt av Hopajola och samlar uteaktiviteter från föreningsliv, offentliga aktörer och turistföretagare i Örebro län, där allmänheten hälsas välkommen. Vi samarbetar med Länsstyrelsen för att visa länets natur. Det är en viktig del i naturvårdsarbetet för att uppnå regeringens uppställda miljömål. Aktiviteterna sker i samarbete med Studieförbundet.

Hopajola stödjer länets naturvård

Hopajola är en ideell förening som samlar in pengar för skydd och vård av biologiskt värdefull natur i länet. Pengarna kommer från både privatpersoner (sk naturvårdare) och sponsorer. Vi tar även emot gåvor, donationer och kondoleanser. Sen starten har Hopajola delat ut över 16 miljoner och bidragit till bildandet av flera naturreservat, inventeringar, restaureringar, artprojekt, barnverksamhet, tillgänglighetsarbete, integrationsprojekt, guideutbildningar m m. Mer pengar behövs dock för att skydda fler värdefulla naturområden i länet och stödja olika naturvårdsinsatser.

Bakgrund

Under 80-talet låg Örebro län långt ner på listan i arbetet med att skydda värdefull natur. År 1994 bildades därför Hopajola av länets kommuner, Landstinget (nu Region Örebro län), Naturskyddsföreningens länsförbund och kretsar i länet för att stärka naturvårdsarbetet. Genom åren har Hopajola spelat en viktig roll för naturvården i länet, inte minst genom medfinansiering av kommunala naturreservat som bildats. Föreningen fungerar även som en viktig mötesplats för olika aktörer inom naturvård. Hopajola samordnar också länets naturguider och informerar om naturen i Örebro län.

Genom åren har Hopajola bidragit till flera uppskattade naturreservat i hela länet. Några exempel är Kindla, Murstensdalen och Finnkullberget i norra länet, alla kommunala reservat i Lindesberg, Fuxboudden i Karlskoga, Trystorps ekäng och Sixtorp i Lekeberg, Oxaryggen i Hallsberg, Björka lertag i Kumla, Dovra sjöar och Vargavidderna i södra länet, Oset-Rynningeviken i Örebro m m.

Namnet Hopajola betyder allmänning på gammal närkedialekt, eller "jorden vi äger tillsammans" som vi brukar säga.

Foto

Omslagsbild från Tiveden: Ankie Rauséus. Samtliga månadsfoton är tagna av J-P Lahall, en av Hopajolas trogna sponsorer sedan starten.

Layout Matilda André

Tryck AB Kontorsrutin på Svanenmärkt papper

2019 firade Hopajola 25 år. Under året beviljade föreningen över en halv miljon till olika naturvårdsprojekt. Några exempel är:

- » Markinköp vid Fuxboudden, Karlskoga kommun
- » Renovering av salamanderdammar, Lindesbergs kommun
- » Projekt ätbara förskolegårdar, Hällefors kommun
- » Skolprojektet Lärande vatten, Naturskyddsföreningen Örebro län
- » Inventering av skog i södra Närke, Föreningen Skydda Skogen
- » Bok om trollsländeinventering i länet, Närkes insektsförening
- » Mångfaldens landskap runt Vibysjön, Föreningen Vibybygden
- » Handikappramp vid fågeltorn, Hällefors ornitologiska förening
- » Återskapande av mångfaldsäng, Föreningen Kilsbergsstugan
- » Framtagande av naturvårdsplan, Degerfors kommun
- » Utvecklande av skogsbadplatser, Örebro kommun

Stöd Hopajola - bli naturvårdare!

När du ger ett bidrag till Hopajola:

- hjälper du till att skydda, vårda och värna naturområden inom Örebro län.
- ger du möjlighet för fler att vistas i naturen.
- stärker du lokala ekosystem och den biologiska mångfald som vi människor är beroende av.

Sätt in 200 kr eller mer på PG 90 11 02-4 eller swisha till 123 90 11 02 4. Ange namn och adress så får du guideprogrammet direkt hem i brevlådan.

Läs mer på www.hopajola.se.

GDPR

Som ett led i vårt arbete med personuppgiftslagen (GDPR) publiceras endast arrangörernas hemsidor. Enstaka namn och kontaktuppgifter som är publicerade är godkända av den berörda personen. För att få mer information om aktiviteterna, titta in på arrangörernas hemsidor.

Följ oss på sociala medier

Hopajola Hopajola Hopajola Naturvärnet

Hopajola lägger löpande upp bilder och filmer från länets naturreservat, tipsar om guidningar, lokala naturvårdsinsatser och annat intressant gällande naturen.

Citat ur några av Hopajolas filmer som finns på Youtube

"Trystorp är ett av så många fina naturreservat som finns i länet. Vi har passerat över 280 stycken, så det finns ju några att besöka."

Ankie Rauséus

"Man kan säga att pengarna från Hopajola fungerat som en katalysator. I många projekt har Hopajola spelat en otroligt viktig roll för att starta upp saker och ting."

Mats Rosenberg

"Vi har gjort jättemycket spännande grejer genom åren, och som också varit väldigt uppskattat av våra hyresgäster."

Harriet Arnold, ÖBO

"Jag tror att Hopajola spelar en större roll nu än någonsin. Det kommer ju larmrapporter stup i kvarten om hur det står till med vår natur."

Tomas Bergqvist

Foto: Matilda André

Uteteket - ägodelning för oss som älskar naturen

Uteteket.se är ett digitalt naturvårdsbibliotek som Hopajola skapat. Här kan du hitta naturguider, kikare, muurikkor, håvar, hästar, luppar, kanoter, snöskor, liar och mycket annat. En del kan du låna, annat hyr du eller lämnar en deposition. Allt som presenteras på www.uteteket.se ägs och förvaras av olika aktörer i Örebro län.

Örebro läns naturguider

Hopajola samordnar ett 60-tal naturguider med olika kompetenser i länet. Vi arrangerar naturguidningar året runt tillsammans med andra aktörer. Detta för att öka människors naturkänsla och få dem att förstå värdet av naturen, av ekosystemen och av de ekosystemtjänster vi alla är beroende av. Att följa med på en naturguidning är ett sätt att öka denna förståelse och själv få uppleva hur fantastisk naturen är.

Boka en guidning

Vill du ha en guidning i länet skräddarsyr vi gärna ett uppdrag efter dina behov och önskemål. Kanske vill du ha eld, mat, övernattnings eller transport förutom själva guidningen. Vi samarbetar med flera naturupplevelseföretag. Vi har dessutom guider som talar olika språk. Vad sägs om en kickoff med kollegorna eller en utflykt med vännerna?

Stort tack till våra sponsorer!

Månadens naturreservat

Hopajola anordnar månadens reservatsguidningar tillsammans med Länsstyrelsen, Studiefrämjandet och föreningslivet. Vi vill visa olika smultronställen i länet och samtidigt förmedla kunskap om naturen. Månadens reservat markeras med ram och reservatssymbolen i programmet.

Tillgänglighetsguidningar

Hopajola erbjuder tillsammans med Region Örebro län, handikapporganisationer och andra aktörer ett antal tillgänglighetsguidningar i naturen, öppna för alla. Mer info i programmet och på respektive hemsida.

Sön 19 juli	Fagertärns röda näckrosor
Sön 16 aug	Tivedens nationalpark
Sön 23 aug	Guidning i Sveafallen
Sön 6 sep	Natur & kultur i Lunedet

Naturguidning på flera språk

Det drivs flera projekt för att arbeta med integration i naturen. Några allmänna guidningar på flera språk är redan datumfärdiga och finns med i programmet. Fler aktiviteter i länet planeras.

Språka mellan tallarna är aktiviteter i naturen där personer med olika modersmål och kultur har chans att mötas på ett avslappnat sätt. Det är ofta lättare att börja prata med varandra under en promenad eller en aktivitet i skogen, som att plocka svamp eller titta på fåglar. Arbetet utvecklas i samarbete med Naturskyddsföreningen, Studiefrämjandet, Region Örebro län, Karlskoga kommun m fl. Läs mer på orebrolan.naturskyddsforeningen.se.

Tor 2 juli	Karlskoga: Familjeaktiviteter vid Sandviksbadet
Ons 12 aug	Karlskoga: Vad kan man äta i naturen?
Lör 22 aug	Karlskoga: Svenska i naturen
Tor 27 aug	Gröna promenader i Degerfors
Tor 3 sep	Gröna promenader i Laxå
Tor 10 sep	Gröna promenader i Hallsberg
Tor 17 sep	Gröna promenader i Kopparberg
Tor 24 sep	Gröna promenader i Lindsberg
Tor 1 okt	Varbergaskogen: Vem bor i vattnet?
Tor 1 okt	Gröna promenader i Hällefors
Tor 8 okt	Gröna promenader i Nora
Tor 15 okt	Gröna promenader i Kumla
Sön 18 okt	Oset-Rynningeviken: Grillfest och naturkunskap
Tor 22 okt	Gröna promenader i Askersund
Tor 5 nov	Gröna promenader i Fjugesta

Skogsgruppen & skyddsvärd natur

Naturskyddsföreningen i Örebro län har en skogsgrupp som jobbar för att skydda mer värdefull natur. De driver nu projektet *Örebro läns nya naturpärlor* som finansieras av Postkodstiftelsen. I projektet visar de upp skyddsvärda naturområden i länet. Genom guidningar i naturpärlorna vägleder de människor att på ett nyfiskt och glädjefyllt sätt uppleva naturen. Detta för att fler ska engagera sig för biologiska mångfalden. Alla intresserade är välkomna. Föranmälan krävs! Läs mer på orebrolan.naturskyddsforeningen.se.

Sön 23 aug	Sörbyskogen
Sön 30 aug	Älgdrågen/Gässlinge hällar
Sön 6 sep	Mögsjön
Sön 13 sep	Kalksvampskogen
Sön 27 sep	Östra Dalen
Sön 4 okt	Jordgubbshultet
Sön 11 okt	Grönsjöbacken/Rankemossen

Studiecirkel: Gröna promenader för kropp & knopp

Följ med Naturskyddsföreningen på promenader i Karlskoga. Vi promenerar i fina naturområden där du får upptäcka din omgivning. Du får även träna kroppen och prata svenska i *Språka mellan tallarna*.

Startdatum: 21 augusti. 5 fredagsförmiddagar. Anmälan senast 19/8, till Hala: hala.buraq@naturskyddsforeningen.se eller 0700-74 83 72. Genomförs inom projektet Grön i naturen-Språka mellan tallarna 2. Arr: Naturskyddsföreningen, Studiefrämjandet, Karlskoga kommun.

Covid-19

Visst är det härligt att vi kan fortsätta vara ute i naturen!

Tänkt på att hålla avstånd till varandra och dubbelkolla alltid med arrangören vad som gäller på den aktivitet du är intresserad av.

Naturhjältar på blomstrande sommarlov – var detektiv och naturhjärte

Sommaraktiviteter för ung som gammal med Nora Naturskola. Vi kör tis-tors vecka 26-32. Läs mer på nora.naturskyddsforeningen.se
Arr: Nora Naturskyddsförening, Studiefrämjandet och Nora kommun.
Varje tisdag vid Gyttop skola kl 10-16
Jämna veckor ons-tor Pershyttan kl 12-16
Ojäma veckor ons-tor Alntorps ö kl 12-16

Tisdagspaddlingar - kvällsturer i Vättern

Paddling hela sommaren till 25/8. Möjligt att hyra kajak. Samling kl 18. Mer info på hemsidan.. Arr: Friluftsförbundet Örebro.

1-2 juli. Alntorps ö: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Tor 2 juli Karlskoga: Familjeaktiviteter vid Sandviksbadet

Möt oss på stranden och lek olika naturlekar. Du kan även testa Naturfalken - som simborgarmärket fast med namn på växter och djur. Arr: Naturskyddsföreningen, Studiefrämjandet, Karlskoga kommun.

Sön 5 juli. Fåglar & blommor vid Hornborgarsjön och Falbygden

Vi letar botaniska fynd som drakblomma, fjädergräs, krisla m.m. Samling vid Nora torg kl 6. Arr: Nora biologiska förening.

Hävning på bryggan i samband med invigningen 2019 av Meshattsäckens naturreservat i Nora kommun. Foto: Ankie Rauséus

Mån 6 juli. Upptäck Norra Vätterns skärgård i kajak

Följ med på en guidad och lugn kajaktur i månadens reservat, norra Vätterns skärgård. Simkunnighet är ett krav! Kostnadsfritt, arrangören står för kajakhyran. Föranmälan till natur@hopajola.se. Max 20 pers. Tid: 18-21. Arr: Hopajola, Länsstyrelsen m fl.

Tis 7 juli. Gyttop: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

8-9 juli. Pershyttan: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Lör 11 juli. Cykeltur på Bofors skjutfält

Cykeltur inne på Bofors skjutfält i Karlskoga. Samling kl 9 vid Ljunggrens Motor, Karlskoga. Föranmäl gärna till Terese Riddersand. 072-467 01 08. Arr: Karlskoga Naturskyddsförening.

Mån 13 juli. Dagstur Hemfjärden runt

Cykling ca 40 km. Start kl 10 från USÖ-sidan av Slussen. Arr: Cykelfrämjandet Örebro.

Tis 14 juli. Gyttop: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

15-16 juli. Alntorps ö: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Lör 18 juli. Skogsträdgårdsfestival i Haddebo

Plats: Åfallet Skogsträdgård. Mer info på matskog.com.

19 juli. Fagertärns röda näckrosor

Följ med oss till Fagertärns röda näckrosorna. Guidningen passar både gående, rullstolsburna och familjer med barnvagn. Samling vid reservatets parkering. Tid: 11-14. Arr: Hopajola, DHR Askersund m.fl.

Mån 20 juli. Dagstur till Ekeby Almby och Munkatorp

Cykeltur på ca 15 km med start kl 11 från Ronnie Peterson-statyn, Almbyplan i Örebro. Arr: Cykelfrämjandet Örebro.

Tis 21 juli. Gyttop: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Ons 22 juli. Myskmåra vid Kviddberget

Ta med matsäck. Tid: 17.30. Anmälan senast 20/7 till Örjan Fredriksson, 0587-620 25. Arr: Hällefors Naturskyddsförening.

22-23 juli. Pershyttan: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Fre-sön 24-26 juli. Helgkurs om skogsträdgårdar

Plats: Åfallet i södra Närke. Mer info på matskog.com.

Tis 28 juli. Gyttop: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Augusti

Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Sommaraktiviteter för ung som gammal med Nora Naturskola. Vi kör tis-tors vecka 26-32. Läs mer på nora.naturskyddsforeningen.se
Arr: Nora Naturskyddsförening, Studieförbundet och Nora kommun.
Varje tisdag vid Gyttop skola kl 10-16
Jämna veckor ons-tor Pershyttan kl 12-16
Ojämna veckor ons-tor Alntorps ö kl 12-16

Tisdagspaddlingar - kvällsturer i Vättern

Paddling hela sommaren till 25/8. Möjligt att hyra kajak. Samling kl 18.
Mer info på hemsidan. Arr: Friluftsförbundet Örebro.

Lör 1 aug. Slätterfest på Håkansbodaängen

Tillsammans hjälps vi åt att slå ängen. Instruktion ges för ovana.
Medtag god matsäck och om du har lie och räfsa. Flyttas vid dåligt väder. Från kl 7. Arr: Lindesbergs Naturskyddsförening.

Sön 2 aug. Slätter i Fibbetorps reservat

Välkommen att hjälpa till. Ta gärna med lie om du har en. Samling kl 9.
Arr: Nora Biologiska förening, Naturskyddsföreningen i Nora.

Tis 4 aug. Gyttop: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

5-6 aug. Pershyttan: Naturhjältar på blomstrande sommarlov

Mån 10 aug. Cykeltur med konstnärsbesök

Vi besöker konstnären Radmila Knezevic i Hidingsta. Cykling ca 17 km.
Start kl 17 från Ronnie Peterson-statyn. Arr: Cykelförbundet Örebro.

Tis 11 aug. Exkursion med cykel runt Oset

Tjejgruppen kollar de nya markerna österut mot Hjälmarsberg. Ta med fika. Samling Näsbytorpet kl 17.30. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Ons 12 aug. Karlskoga: Vad kan man äta i naturen?

Vi letar efter blåbär och annat ätbart i naturen. Ta med matsäck och något att plocka i. Samling vid Karlskoga folkhögskola kl 11.
Arr: Naturskyddsföreningen, Studieförbundet, Karlskoga kommun.

Lör 15 aug. Familjedag i Sixtorp

Bäversafari. Natursnoksaktivitet för alla. Samling: Sixtorps friluftsgård.
Ta med matsäck. Tid: 11-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Västernärke.

Lör 15 aug. Vandring med naturstudier i Tripphult

Vi studerar växter, svampar, fjärilar m.m. Avresa från Coop Hallsberg eller Kumla församlingshem kl 9. Arr: Hallsbergs Naturskyddsförening.

Sön 16 aug. Tivedens nationalpark

Följ med på guidning i Tiveden. Den första timmen är anpassad för rullstol och barnvagn. Sen vandrar vi i mer kuperad terräng. Samling vid huvudentrén. Tid: 11-14. Arr: Hopajola, DHR Degerfors m.fl.

Sön 16 aug. Vadarspaning i Oset

En fin chans för nybörjare att gå runt med kunnig guide. Vi träffas vid p-platsen i Oset kl 7. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Mån 17 aug. Cykeltur med bad i Närkes Kil

Cykling ca 20 km med start kl 11 från ST1-macken i Mellringe.
Arr: Cykelförbundet Örebro.

Ons 19 aug. Svampplockning på Bergvikskullen

Ta med korg och matsäck. Anmälan senast 17/8 till Örjan Fredriksson 0587-620 25. Tid: 17.30. Arr: Hällefors Naturskyddsförening.

Lör 22 aug. Karlslund: Svenska i naturen

Samling vid busshållplats Karlslunds herrgård, busslinje 7. Tid: 14-16.
Arr: Naturskyddsföreningen, Örebro kommun m.fl.

Sön 23 aug. Guidning i Sveafallen

Tillgängliganpassad guidning i Sveafallens naturreservat, som bjuder på ett spännande landskap format av istiden. Tid: 11-13. Samling: Kulturcentrum Bergets parkering. Arr: Hopajola, Neuro Kga/Dgf m.fl.

Sön 23 aug. Upptäck skyddsvärda Sörbyskogen i Örebro

Sörbyskogen är en makalös tätortsnära skog. Info och föransökan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Sön 23 aug. Boglundsängen – ett eldorado för fåglar

Se alla fråglar som trivs här och få hjälp att arta dem. Samling: Västra sidan, vid fågeltornet. Tid: 18. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Sön 23 aug. Eftermiddagskaffe i Olles hage

Ta med fika. Guidning om så önskas. Samling vid p-platsen vid gamla bussgaraget i Askersby kl 15. Arr: Östernärkes naturvårdsförening.

Sön 23 aug. Spindelsafari på Alntorps ö

Spindelsafari med håvar och luppar. Tid: 14.
Arr: Naturskyddsföreningen i Nora.

Mån 24 aug. Cykeltur med grillning vid Vivallakullen

Cykling ca 6 km. Föreningen bjuder på korv med bröd. Start kl 17 från Vasatorget. Arr: Cykelförbundet Örebro.

Tor 27 aug. Gröna promenader i Degerfors

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Lör 29 aug. Svenstorp – ett nybildat naturreservat

Samling vid Odenhallen kl 9.45 eller i Svenstorp kl 10.
Arr: Örebro läns botaniska sällskap.

Sön 30 aug. Familjeaktiviteter i Grönbo

Välkommen till månadens reservat Grönbo i Lindesbergs kommun. Där letar vi spår efter djur, både i skog och vatten. Grimsö forskningsstation berättar om sitt arbete i området. Ta gärna med stövlar, mugg, kikare, durkslag. Och matsäck förstås! Samling: Reservatets parkering utmed Sverkestaån, norr om Sundbobruk. Tid: 10.30-13. Arr: Hopajola, Länsstyrelsen, Grimsö forskningsstation.

Sön 30 aug. Upptäck skyddsvärda Älgdrågen/Gässlinge hällar

Ett oskyddat skogsområde med spännande natur. Info och föransökan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Sön 30 aug. Cykeltur i Karlskogas närhet

Cykeltur (3-3,5 mil) på grusvägar i den omväxlande naturen väster om Karlskoga. Samling kl 9.30 vid Nobelhallens parkering.
Arr: Karlskoga Naturskyddsförening.

September

Sep. Fladdermusspaning i Nora

Vi letar fladdermöss en kväll i v. 36, vädret avgör datum. Intresseanmälan: henrik.perrin@hotmail.com. Arr: Nora Naturskyddsförening.

Tor 3 sep. Kvismaren och Rysjön med gås-tema

Vår tjejgrupp besöker Kvismaren med en gåsexpert. Ta med matsäck. Samling vid Öby kulle kl 8. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Tor 3 sep. Gröna promenader i Laxå

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet, Karlskoga kommun.

Lör 5 sep. Svamputflykt i södra Närke

Vi åker till lämplig svamplokal och får hjälp att identifiera svamparna. Avresa från Coop Hallsberg kl 9 eller Kumla församlingshem kl 8.45.
Arr: Hallsbergs Naturskyddsförening.

Sön 6 sep. Upptäck skyddsvärda Mögsjön i Södra Kilsbergen

En superfin oskyddad skog med många vackra rum. Info och föransökan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Sön 6 sep. Natur och kultur i Lunedet

Följ med på guidning i Lunedets friluftsområde utanför Karlskoga, där vackra naturmiljöer blandas med intressant kulturhistoria. Tid: 11-14. Samling vid restaurangens parkering. Arr: Hopajola m.fl.

Sön 6 sep. Dagstur i Vätterns skärgård

Paddla kajak och vandra i Norra Vätterns skärgård. Mer info på hemsidan. Arr: Friluftsförbundet Örebro.

Mån 7 sep. Cykeltur till Kvismarens tranor

Cykling ca 32 km. Start kl 16 från Ronnie Peterson-statyn, Almbyplan i Örebro. Arr: Cykelförbundet Örebro.

Tor 10 sep. Gröna promenader i Hallsberg

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Hopajolas guidningar ska bidra till ökade kunskaper om naturen. Att gå på lupptäktsfärd i naturen är alltid spännande!
Foto: Ankie Rauséus

Månadens reservat

Tillgänglighetsanpassat

På flera språk

Skyddsvärd natur

Lör 12 sep. Geologins dag vid Lidetorpsmon

Månadens reservat är Lidetorpsmon. Kom och upplev Degerfors mäktiga rullstensås och dödisgropen "djupa hålet". Vi vandrar längs kanten av dödisgropen och lär oss om områdets geologi och vegetation. Tid: 10-13. Samling vid reservatets parkering. Arr: Hopajola, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Degerfors m.fl.

Lör 12 sep. Utflykt till Fasaskogen

Natursnoksaktiviteter för barn och vuxna och alla som vill. Samling vid parkeringen till Mullhyttans kyrka för vidare färd till Fasaskogen. Tid: 10-ca 13. Ta med matsäck. Arr: Naturskyddsföreningen i Västernärke.

Sön 13 sep. Äppelfestival på Alntorps ö

Pomolog hjälper till att artbestämma dina äpplen. Äppelkaketäving. Plocka äpplen från genbankens fruktträd. Tid: 11-15. Arr: Nora kommun, Naturskyddsföreningen i Nora och Studieförbundet.

Sön 13 sep. Svamputflykt till Älvestorp

Samling vid Svampen i Örebro kl 9 eller Nora torg kl 9.45. Arr: Örebro läns Botaniska sällskap, Nora Biologiska förening.

Sön 13 sep. Upptäck skyddsvärda Kalksvampskogen

Oskyddad skog med mycket intressant och vackert. Föranmälan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Sön 13 sep. Räva-Hänget i Rynningeviken

Familjeaktivitet vid Rävången, med bl.a. ringmärkning och korvgrellning. Kanske får du hålla i en fågel. Fågelguider finns på plats. Tid: 8-13. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Sön 13 sep. Fåglar i Kvismaren

Samling kl 15 vid Öby kulle. Arr: Östernärkes naturvårdsförening.

Tis 15 sep. Svamputflykt i Nora

Ta med matsäck. Samling: parkeringen i Digerberget. Tid: 17.30-19.30. Arr: Nora Naturskyddsförening.

Tor 17 sep. Gröna promenader i Kopparberg

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Plats: Finnkullberget. Arr: Naturskyddsföreningen, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Sön 20 sep. Vandring i Övre Sävälvens naturreservat

Ta med matsäck Anmälan senast 18/9 till Lars Jansson, 0591-148 05. Tid: 10. Arr: Hällefors Naturskyddsförening.

Knuthäjdsmossen i Hällefors är ett reservat som lockar både unga och gamla, och även personer i rullstol kan njuta av den tillgängliggjorda delen. Foto: Ankie Rauséus

Sön 20 sep. Fågelutflykt till Kvismaren

Vi skådar kungsörnar, tranor, gäss och kanske ägretthäger. Samling kl 16 på Nora torg eller Öby kulle kl 17. Arr: Nora biologiska förening.

Sön 20 sep. Vandring till Tarsta fornborg

Höstvandring med natur och kultur. Avresa från Coop Hallsberg eller Kumla församlingshem kl 9. Arr: Hallsbergs Naturskyddsförening.

Sön 20 sep. Vandring Tio sjöars led

Samling kl 9 vid Svinsjöstugan. Därifrån bjuds alla på skjuts till startplats och går i egen takt tillbaka till Svinsjöstugan. Arr: Karlskoga Naturskyddsförening, Karlskoga kommun m.fl.

Tor 24 sep. Spaning på tranor och gäss i Kvismaren

Samling kl 18 vid Öby kulle. Hemfärd sker efter att tranorna intagit sina sovplatser. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Tor 24 sep. Gröna promenader i Lindesberg

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Lör 26 sep. Svamputflykt i Östernärke

Samling kl 9.30 på Odenhallens parkering för vidare färd ut i lämpliga marker. Arr: Östernärkes naturvårdsförening.

Lör 26 sep. Långvandring i Fasaskogen

Vandring på 10-12 km i Fasaskogen. Föranmälan senast 24/9 till Åke Jansson, 073-373 02 07. Tid: 10-ca 13.30. Samling: Rönningshyttan. Arr: Naturskyddsföreningen i Degerfors, STF Karlskoga-Degerfors.

Sön 27 sep. Upptäck skyddsvärda Östra Dalen i Tiveden

Info och föränmälan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Oktober

Tor 1 okt. Varbergaskogen: Vem bor i vattnet?

Samling vid busshållplats Korsbandsgränd, busslinje 8, 9. Tid: 14-16. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Örebro kommun.

Tor 1 okt. Kvällsexkursion till Skagershultamossen

Vi spanar ut över den stora mossen med Norrlandsnatur. Kanske ser vi tranor. Samling kl 17.30, Olstorp. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Tor 1 okt. Gröna promenader i Hällefors

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Lör 3 okt. Lögälva i Fasaskogen

Ett av de vildaste områdena i Fasaskogen. Vandring ca 2 km. Tid: 11-14. Samling Rönningshyttan. Arr: Degerfors Naturskyddsförening.

Lör 3 okt. Vandring till Ässkogstorp

Vår tjeigrupp vandrar genom Markaskogen till Ässkogstorp. Cirka 5 km enkel väg. Samling kl 9 vid universitetets parkering mitt emot kunskapsskolan. Ta med matsäck. Arr: Närkes Ornitologiska förening.

Sön 4 okt. Upptäck skyddsvärda Jordgubbshultet i Finnerödja

Här finns många stora och gamla tallar. Info och föränmälan på hemsidan. Tid: 10-14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Sön 4 okt. Vandring i Fasaskogen

Höstvandring i den dramatiska naturen i Fasaskogen. Samling kl 10 vid Sjöviksplan, Karlskoga. Arr: Karlskoga Naturskyddsförening.

Sön 4 okt. Svamp, sång och skogssamtal i skogen

Tillsammans går vi ut och utforskar naturen och samtalar om skogen. Mer info på hemsidan. Arr: Naturskyddsföreningen i Nora.

Sön 4 okt. Rynningeviken: EuroBirdWatch – fågelräkningsdag

Vi räknar fåglar på Venan tillsammans med hela Europa. Samling vid Venastugan. Tid: 7-12. Arr: Närkes Ornitologiska Förening.

Tor 8 okt. Gröna promenader i Nora

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10-12 och 13.30-15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Månadens reservat

Tillgänglighetsanpassat

På flera språk

Skyddsvärd natur

Kindla är ett av länets största naturreservat som Hopajola varit med att bilda.
Foto: Matilda Andrén

Fre 9 okt. Säsongsavslut i Karlskogas fjärils- & humleträdgård

Vi arbetar gemensamt med vad som behöver göras inför hösten. Kvällen avslutas med fika och trevligt umgänge. Samling kl 17 i fjärlsträdgården på Sågholmen. Arr: Karlskoga Naturskyddsförening.

Lör 10 okt. Hösten i Garphyttans nationalpark

Natursnoksaktiviteter för barn och vuxna, och alla som vill. Ta med matsäck. Tid: 10–13. Samling: Nationalparkens parkering. Arr: Naturskyddsföreningen i Västernärke.

Sön 11 okt. Upptäck skyddsvärda Grönsjöbacken/Rankemossen

Två oskyddade skogsområden vid en urbergskalkbrant och hållmarksskog. Mer info och föransökan på hemsidan. Tid: 10–14. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län.

Tor 15 okt. Gröna promenader i Kumla

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10–12 och 13.30–15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Sön 18 okt. Höstvandring till Yxnäset

Möjligt att grilla. Samling: Odenhallen kl 8.30, p-plats Bondevrak kl 9. Arr: Närkes Ornitologiska Förening, Östernärkes Naturvårdsförening.

Sön 18 okt. Vandring i Ulvdrågens naturreservat

Anmälan senast 16/10 till Örjan Fredriksson, 0587-620 25. Tid: 10. Ta med matsäck. Arr: Hällefors Naturskyddsförening.

Sön 18 okt. Säsongsavslutning – mossornas dag vid Svinsjöstugan

Kort vandring och inventering med utgångspunkt från Svinsjöstugan. Tid: 10–14. Arr: Karlskoga Naturskyddsförening.

Sön 18 okt. Oset-Rynningeviken: Grillfest och naturkunskap

Samling vid Naturens hus, busslinje 22. Tid: 14–16. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Örebro kommun.

Tor 22 okt. Gröna promenader i Askersund

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10–12 och 13.30–15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Sön 25 okt. Tidsresa genom skogen vid Salboknös

Välkomna till månadens reservat Salboknös i Ljusnarsbergs kommun, på en vandring upp till bergets topp. Guidningen tar oss på en tidsresa, genom istid via industritid till nutid, och från ungskog till gammelskog. Tid: 11–14. Samling vid reservatets parkering. Arr: Hopajola, Länsstyrelsen, Hällefors Naturskyddsförening m.fl.

November

Sön 1 nov. Rewilding (återförvildning) Lankälven

Vi berättar om projektet kring Södra Hyttan. Tid: 13. Anmälan senast 29/10 till Alexander, 073-041 30 75. Arr: Hällefors Naturskyddsförening.

Tor 5 nov. Gröna promenader i Fjugesta

En promenad där du tränar både kroppen och svenska språket. Tid: 10–12 och 13.30–15.30. Arr: Naturskyddsföreningen i Örebro län, Studieförbundet och Karlskoga kommun.

Lör 7 nov. Paddling - höstrusk och bus

Dagstur med kajak. Vi övar tillsammans inför vinterpaddling. Mer info på hemsidan. Arr: Friluftsrådet Örebro.

Lör 14 nov. Invigning av Fuxboudens, tema "vatten, skog & eld"

Månadens reservat är Fuxboudens naturreservat som nu ska invigas av Karlskoga kommun. Under dagen erbjuds enklare orientering, guidning av reservatet, fiskdamm, korvgrillning m m. Våfflor finns att köpa. Ta gärna med egen matsäck/något att grilla på plats. Avslut med ljusvandring tillbaka till parkeringen. Tid: 14–18. Arr: Karlskoga kommun, OK Djerf, Hopajola, Länsstyrelsen m fl.

December

Sön 6 dec. Naturvård & julpyssel i Garphyttans nationalpark

Hjälp oss röja oönskad gran och lär dig göra julpynt av riset. Ta med arbetshandskar, extravantar samt ev sekator. Om du har en stomme till krans/annat sen tidigare kan du ta med och binda om den. Tid: 10–13. Samling vid reservatets parkering. Arr: Hopajola, Länsstyrelsen m fl.

Sön 20 dec. Spårspaning runt Ramshyttan

Följ med ut och spana spår av djur och fåglar som rör sig i trakterna. Tid: 14–16. Föransökan till kajsa.greback@naturskyddsforeningen.se. Arr: Naturskyddsföreningen i Nora.

Barn, ungdomar & familj

Naturskyddsföreningens familjeverksamhet

I Natursnokarna upptäcker vuxna och barn naturen tillsammans. I dagsläget finns Natursnokarna i Askersund, Karlskoga, Örebro och Västernärke.

Vill du starta en natursnoksgrupp där du bor? Kontakta kajsa.greback@naturskyddsforeningen.se.

Nora naturskola: Naturhjältar på blomstrande sommarlov – var detektiv och naturhjälte

Sommaraktiviteter för ung som gammal med Nora Naturskola. Vi kör tis-tors vecka 26-32. Läs mer: nora.naturskyddsforeningen.se Arr: Nora Naturskyddsförening, Studieförbundet, Nora kommun.

Varje tisdag vid Gyttorp skola kl 10-16

Jämna veckor ons-tor Pershyttan kl 12-16

Ojäma veckor ons-tor Alntorps ö kl 12-16

Fältbiologerna - ute i naturen, inne i miljödebatten

FÄLT BIO LOGERNA

Sveriges största ideella förening för natur- och miljöintresserade unga mellan 12–25 år. Läs mer på faltbiologerna.se

Friluftsrådet barn & ungdomsgrupper

Föreningen har aktiviteter för barn och ungdomar i alla åldrar: öppna skogsgläntan, skogsknopp, skogsknytte, skogsmulle, strövare, friluftare och äventyrliga familjer. Kolla hemsidan för mer lokal info.

Friluftsrådet övriga verksamhet

Föreningen anordnar även andra aktiviteter för ungdomar och vuxna, t ex skid- och snowboardkurser, långfärdsskridskor, dagsvandringar, kajakturer, naturparkour, MTB m m. För mer info och anmälan, besök www.friluftsradet.se/orebro.

Månadens reservat

Tillgänglighetsanpassat

På flera språk

Skyddsvärd natur

TELEFON: 072-546 01 05
E-POST: natur@hopajola.se
HEMSIDA: www.hopajola.se
FACEBOOK: Hopajola
ADRESS: Slottsgatan 13 A
703 61 Örebro

HOPAJOLA
ORG NR: 875002-5994
PG: 90 11 02-4
SWISH: 123 90 11 02 4

Ansvärlig utgävlare: Ankie Rauséus

Hopajola

Ett samarbete mellan länet's kommuner, Region Örebro län och Naturskyddsföreningarna i länet.

Närkes Insektsförening

www.narkesinsektsklubb.wixsite.com

Nora Biologiska Förening

www.norabf.se

Ställdalens Naturstudieklubb

www.stalldalensnaturstudieklubb.com

Cykelfrämjandet

www.cykelframjandet.se/orebro

Svansjön Tysslingen

Guidningar, café, naturinfo, galleri, bildskådespel, utbildning. www.tysslingen.nu

Örebro Läns Botaniska Sällskap (ÖLBS)

Utforskar länet's flora och verkar för skydd av växter och växtplatser, ordnar utfärder till växter och svampar. www.olbs.se

Friluftsförbundet

Föreningen har en bred verksamhet inom friluftsliv, för stora som små. Lokalavdelningar finns i Kumla, Hällefors, Örebro, Lindesberg, Karlskoga. www.friluftsforamjandet.se/orebro

Natuskyddsförening Örebro län

I länet finns elva kretsar och ett länsförbund. Vi arbetar med natur- och miljöfrågor. Tele kansli: 072-546 01 06. Från hemsidan hittar man in till kretsarnas egna sidor; www.orebrolan.naturskyddsförening.se

Svenska Turistföreningen (STF)

Främljar svensk turism och kunskap om vår natur och kultur. www.svenskaturistforeningen.se

Östernärkes Naturvårdsförening (ÖNF)

Finns på facebook.

Frövi Fågelklubb

Klubblokalen Museet, Frövifors www.birds.nu/ffk.htm

Hällefors Ornitologiska Förening

www.halleforsornitologiskaforening.se

Närkes Ornitologiska Förening (NOF)

Förening för den fågelintresserade www.birdlife.se/nofnet

Studieförbundet

Ett av Sveriges största studieförbund med profilområdena natur, djur, miljö och kultur. Är partipolitiskt, religiöst och fackligt obundet. De flesta aktiviteter i detta program görs i samarbete med Studieförbundet. www.studieforamjandet.se